

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica Qvinqvagesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

aquæ iniectum quamprimum quidem con-
pletur; at eductum, ne guttam continet. Do-
lendum tamē, plurimos cribro perfimiles exi-
stere, prædicationem quidem audientes, plenis
buccis pietatem concrepantes, nihil nisi pie-
tatem somniantes, ita vt eadem & satiri & op-
publicum eductos, vacuos esse, & auditorum
omnium oblitos. Ad quam similitudinem al-
ludens Scriptura, quodam in loco ait, *Cor fatui*
quasi vas confractum, omnem sapientiam non reti-
net. Quid enim profuerit, cibo ventrem ingur-
gitasse si per vomitum mox eiiciatur? quid cō-
ceptum fuisse proferat, si mors quam proxime
immineat? quid iuuerit, semen sacco pertuso
inferere, litteras in aqua effingere, aues illa-
queare, easque quamprimum dimittere? Ita,
quodnam emolumentum fuerit, verbum Dei
audiuisse, & auditum mox obliuisci?

Ecc. 21.

Conclusio.

Quot iam anni elapsi sunt, Auditores, ex
quo primum verbum Dei audire cœpistis? vi-
ginti scilicet triginta, quadraginta, quinquaginta,
plus minusue, audiistis tot disertos &
celebres concionatores, nomine & doctrina
per vniuersam Galliam, notissimos: eosdem
estis admirati, eorum dicta concionesque lau-
dastis, at quid tandem ex ijs omnibus retinu-
istis? quis inde securus est fructus? hincine
aliqua in vitæ ratione subsecuta est emenda-
tio? ideone firmiter & tenacius oratio vobis
Dominica, saluatio Angelica, fidei symbolū,
aut decem decalogi præcepta inhaerent? Plu-
uia vermes & bufones è terra elicit; eadem
herbarum germina producit; plantasque & ar-
bores facit eurgescere. Quid autem in anima-
bus vestris ille celestis, verbi diuini ros præsti-
tuit? quos effectus produxit? an peccatum ali-
quod fugauit? an virtutes, bona opera, san-
ctas cogitationes in cordibus vestris coegit
exerescere? Non sanatur, mihi credite æger
medicum consulentem audiendo, at quæ præ-
scripserit diligenter exequendo; ita estote facti-
ores verbi non auditores.

Iacob 1.

Si rex aliquis nūtiū vobis cum litteris di-
rigeret, amicitia; benivolentiamq; testatibus:
vos vero quæ vestra inhumanitas foret, eum
non modo domo excluderetis, sed ne intra li-
men quidem admitteretis? an non indignatio-
nem illius incursum os vos putatis? Nuntium

vobis, mihi credite, Deus delegauit, id est, san-
ctum illud verbum & doctrinam cœlestem. (In
prouerbis siquidem scriptum est, *Sicut aqua*
frigida anima sienti, ita nuntius bonus de terra
longinqua) hunc proinde non in aurem solum,
quæ animæ ianua est, sed & in cordis palatium
debetis admittere: qui enim fecus faxit, in fini-
tam illius maiestatem grauiter offenderit.

Idcirco æternæ & omnipotens Deus, qui
humile agricolæ nomen minime est dedigna-
tus, (de quo filius ait, *Pater meus agricola est*) tu
inquam, qui hodie semen illud diuinum, & se-
cus viam, & in loca petrosa saxosaque, tum et-
iam in spinetum, tum in terram bonam semina-
stis: gratiam nobis presta, ne vjs illis publicis
similes inueniamur, in quibus bonum illud se-
men pedibus transeuntium conculcatur: nec
petræ, in qua radicem agere nequit: nec dume-
to senticetoue, in quo suffocatur, at bonæ ter-
ræ assimilatur, quo ita omnigenos fructus, at-
tamen cum varietate aliqua & emolumenti di-
scrimine, tricesimum nimirum in adolescen-
tia, sexagesimum in ætate virili, centesimum
autem in decrepita & exsiccata senectute, pro-
feramus: vt hac ratione de virtute in virtutem,
de perfectione vna in aliam, quasi per gradus
quosdam descendentes, tandem aliquando ad
æternam illam beatitudinem, & felicitatem
perpetuam pertingere mereamur: ad quam de-
ducere nos dignetur qui cum Patre & Spiritu
sancto viuunt & regnant Deus Redemptor noster
Christus; Amen.

Ioan. 15.

DOMINICA QVINQUA- GESIMÆ.

Partes.

1. Deum & hominem passum esse, difficile captu.
2. Christi de sua passione iugis memoria.
3. Christianorum de passione Christi ingrata obliuio.
4. Quod Bacchanalia multis magis cordi quam passio Christi.
5. De traditione & illusione Domini.
6. Quorum nos cæcus admoneat.
7. Præeuntes comminabundi quibus similes.

Ecce ascendimus Ierosolymam, & consumma-
buntur omnia quæ scripta sunt per Prophe-
tas: de filio hominis, Luc. 8.

FIGV-

FIGURA.

Iunior Tobias, paternæ voluntati morem gerendo, longam ac diurnam peregrinationem cum institueret: Angelum Raphaelem itineris & ducem & locum habuit: qui cum ambo proficiscerentur, & Tobias quadam die in fluvio Tigri pedes lauaret: ecce tibi subito aquis immanem caput exerentem cetum, qui toruo eum aspectu intuen. deuorare incautum nitebatur. Vifa autem bellua perterritus iuuenis, socij auxilium implorauit: qui robur mox addens & animum, ait, *Apprehende branchiam eius, & trahere eum ad te* & simul vt exenteraret, cor & fel illius afferuaret, quæ varijs morbis, & maxime oculorū caliginē medicandæ vsui forent, præcepit. Piscis hic, Auditores, figura est Iesu Christi Redemptoris nostri: in tristia passionis fluuenta voraginemq; mortis profundissimam coniecti: hunc porro exenterari vult Deus, & amoris illius, quo flumen hoc ingressus est, & mortē hanc amarā subiit, exta penitus inspicere. Nam profecto si cor, cuius nobis aditum militis læca referauit, videre possemus, quo nimirum ardore incensum sit, quo dilectionis erga nos ignē flagret: cum Thoma Apostolo haud dubie exclamaremus, *Deus meus, & Dominus meus*: & ipsum exiguæ fidei, quæ in nobis latet, conduceret, & singulare amoris erga amantem nostri incentiuum foret, fel quoque illius diligenter vult afferuari, vt scilicet passionis amaritudinem cōsideremus, eoque animarum oculos inflinamus, id est, quidquid ille in passione amaritudinis subiit, diligenter ruminemus, illius causa ingemiscamus, & illi intrinsecus condoleamus. Hoc ipsum videlicet Ecclesia Catholica hodierno nobis Euangelio innuere contendit; in quo cum Christus Dominus labore, ærumnas, passionem, & mortem denique suam Apostolis enarrasset, & in exemplum proposuisset: tandem ad finem sermonis, egregium & admirabile, eam cum non procul ab vrbe Iericho illuminando, miraculum edidit. vnde colligere possumus, certissimū oculorum cæcutientium lippientiumq; collyrium esse, si animarū Dominicæ passionis fel ipsdē applicetur, id est, omnis eiusdem amaritudo diligenti meditatione ruminetur. Hoc Euangelio dominicæ huius continetur, & hoc ipso virili mea vobis exponere conabor: auxilietur modo gratia

sua Deus, & precibus nobis succurrat gloriosa Dei mater Maria, quamobrem vnamiter oēs in genua prouoluti, salutatione eam angelica compellemus.

AVE MARIA.

Nullum est, in vniuersa Christiana Religionē mysterium, Auditores, quod humanū ingenium magis exerceat aut fatiget, nullum q; ad credendum sit difficilius, nullum deniq; q; vteret illos Philosophos, quos Græcia iactat, torsit magis & suspensos reddidit, q̄ ipsa Redemptoris Christi humilitas, mors, crux & cruenta passio. Testatur & hoc Gentium doctor Paulus dum ad Corinthios scribendo ait, *Iesum prædicamus crucifixum, Iudæis quidē scandalū, gentibus autem stultitiam*. Tanta scilicet est in credendo, Christum mortē pro hominum redemptione subiisse difficultas, vt Iudæi hac audita offendatur, Gentes vero talis docentem exhiberet.

Moses cū in Sinai desertis Dominū in rubo ardenti & non cōburenti cōspiceret, percussus ait: *Vadā & videbo visionē hanc magnam*. Non minor, mihi credite, est visio, aut minus prodigiosa (vt allegorice hanc Moyses exponā) eūdem Deum in deserto Caluariz, cruci affixū spineo redimitū seruo, manus illius clavis perforatas; faciem liuore, sanguine oppletā corpus vulneribus lacerum, lanceaque latus apertum habentē cernere. at profecto mecū statuo, maiorem magisque portentosā visionem, & quæ maiores ad credendum difficultates contineat, a nemine vniquam visam esse.

Hinc Prophetæ omnes, cū de Christo eiusque operib; quæ in mūdo editurus; quin & de passione quam subiturus esset; vaticinaretur: semper admirando de hisdem locuti sunt. Alii quippe exclamando orationem exorsi sunt, dicendo, *Domine quis credidit auditui nostro?* *Isai. 53.* quando scilicet audiuimus: in præsepio te nasciturum, in Ægyptū præ metu secessurum, fame in deserto Palaestina eruciandum, Pseudo-propheta instar habendū, ad mortem instar sicarii cōdemnandū, columnę alligandū, flagellis subdēdum, cruci affigendū, sepulcro deniq; coarctandū: Alii vero, *Domine audiui auditionē tuā*, te nimirū humana carne induendū, stabulū loco palatij electurū, in cruce expiraturū, miseris & opprobriis saturandū; & *rimui*. *Rom. 9.* Atq; hæc esse ratio potest; cur alii eum *petram Ibiilem*

I. Difficiliter quis in animum admittere potest, Christum mortem subiisse. *1. Cor. 1.*

Exod. 3.

Isai. 53.

Habac. 3.

Rom. 9.

scandali & lapidum offensionis vocarint, in quem increduli & in fide errantes impingerent.

Fides Christiana dup de Deo tradit.

Quod quo melius intelligatur, notandum est cum Christiana fides duo de Deo doceat, penitus tamen inter se contraria, & a se mutuo nimium quantum discrepantia; vnum sublime & eximium, alterum vero vile & abiectum, hinc quidem Deum, omnipotentem esse cœli terræq; conditorem; vniuersum ac mortuorum iudicem, totius vniuersi conseruatorem, hominum patrem, tutoremque, & summum Angelorum regem: illinc vero, eundem ipsum humanam naturam assumpsisse, inter bestias nasci, à Iudæis ad mortem condemnari, à Scribis & Phariseis accusari, in cruce deniq; mori voluisse: notandum inquam est, ambo hæc, tam ob illorum amplitudinē magnitudinemque, quam ob horum vilitatem & contemptum; ad intelligendum ac comprehendendū esse difficillima. Atq; hoc innuebat Psalmographus dicens, *Ascendit usque ad cœlos, & descendit usque ad abyssos*: eo quod maxima Dei opera ad cœlos usque ascendant, humilia vero ad imas terræ abyssos pertingant, vtraque porro longis interuallis ingenij nostri captū excedat.

Psal. 106.

Isai. 6.

Dei humilitas non minus admirabilis quam maiestas.

Psal. 17.

In cuius rei signum Seraphini illius admirabilis alæ non modo Dei faciē, sed pedes quoq; velasse describuntur. *Duabus velabant faciem eius, & duabus velabant pedes*. Vnde colligitur, non sublimia solum quæ in Deo dicuntur, nobis occulta esse, ingenijq; acie excedere, quæ per faciē illius designantur: sed ima et profunda, quorum figura sunt pedes. Proxime aut ad figuram hanc allusisse videtur Psalmographus canens. *Ascendit super Cherubin, & volauit super pennas ventorum, & caligo sub pedibus eius*. Cum super Cherubin Deum ascendisse, superque ventorum pennas volasse dicit, innuit eū opera fecisse, quæ omnem humanam sapientiam excedant: cum vero caliginem sub pedibus illius commorari ait, & nubes ostendit opera eum quoq; edidisse, quæ humilitate sua omnē hominum captum superent. Adeo autem hæc abscondita sunt, vt ab vilo mortalium nec videri nec intelligi queant.

Veteres

Philosophi Christi huiusmodi

Hinc factum est, vt Philosophi veteres, atque adeo omnes sapientes, hæc ingenij sui acie penetrare non valentes, rationem in consiliū adhibuerint, naturales causas inquisic-

rint, sensusq; exteriores consuluerint: ideoque potuerunt varijs eadem argumentis impetere, & velut comprehensibilem condempnare, conarant. Exemplo sit impius Celsus, quem Origenes huiusmodi passionem Christi argumento imperij scribit: *Humilitas & passio Iesu Christi, vel absolute necessaria fuit, vel voluntaria tantū: si necessaria: ergo potentia illius non absoluta, sed limitata fuit, cum non mori non posset: si voluntate propria inductus mori voluit, magna profecto dementiæ argumentum fuit, ob hominem ingratisimum, tanta & talia perpeti. Vnde efficitur, inqueiebat, Christum vel fatuum, vel exiguæ potestatis fuisse, ac proinde verum Deum non existere: Deus enim & sapientiæ infinitæ, & immensæ potentæ est. Quam inania ac fragilia tela tua sunt Celse, quam futilia argumenta tua ô humana Philosophia respicit siquidem mortem, non vero amorem illius: quem si penitus perspectum haberes, nunquam profecto diceres, fieri non posse Deum hominum causâ mortē subire: Ignoras siquidē aliquē è Prophetis nostris vaticinando dixisse, *Deus diuini amoris abyssus erga homines, vocem suam*: id est patefecit se: & mox humanæ sapientiæ altitudo admirando manus suas tenuit & sustulit, vt quidem Gregorius exponit.*

Dicendum est igitur, vestri omnium, ô Philosophi sæculum ispirantes, sapientiam confundendo, opinionones exhibilando, Christum sponte, vltro, voluntate sua inductum, non vero aliquo coactum, aut necessario, mortem optetijisse: atq; in sententiæ nostræ stabilitentū varia Prophetarum veterum vaticinia depromimus. Dicit enim Isaias, *Oblatus est, quia ipse voluit*. Et Psalmista. *Sacrificium & oblationem noluit, corpus a. adaptasti mihi. Deus meus voluit*. Et q; de Christo Iesu Apostolus ad Hebræos expoluit, quin & ipse de se in Euangelio testatus est, *Ego animam meam pono pro ouibus meis*.

Hoc autem cum Christo stulta hæc mundi sapientia, humana ratio, & Philosophia hæc exterior & nuda penitus, agere censenda est, quod Michol Saulis filia cum coniuge suo Dauid. hæc enim cum eminens è fenestra maritum, regijs exuuijs exurum, ac plebea indutum lacerna, coram Arca Domini subsilentem exultantemque cerneret, in animo cum stultescere censuit, eiusq; agendi rationem irrita. Christi

Lib. 2. c. 10

Celsus.

Habac. 3.

Mors Christi spontanea ac voluntaria fuit.

Isa. 53.

Psal. 39.

Hebr. 10.

Ioan. 1.

2 Reg. 6.

Christus, animas nostras cælo inferturus, Davidem regem arcam Testamenti in palatium suum inducere gestientem, quam proxime imitatus est: splendidum quippe diuinitatis paludamentum exiit, & seruidem sibi tunicam circumcinxit, *Formam serui accipiens, & habitu inuentus ut homo*: ac mundus hoc explodit, hincq; seruatoris irridendi, & operum illius exhibilandorum occasionem captat.

At inanis hæc mundi philosphia non nisi mera hic est ignorantia, ratio humana merus stupor, sensus exterior insensatus, sophisticus & caligans, omniaque argumenta e rerum natura petita inania sunt & caduca. Vnde Apostolus magnus in Christi schola hoc de ipsa testimonium depromit: *Videte ne quis decipiat per Philosophiam & inanem fallaciam, secundum traditiones hominum, secundum elementa mundi huius, & non secundum spiritum.* Quam obrem dicite Philosophi, Theologi, & mundi sapientes cum Psalmista, *Non est similis tui in diis Domine, bonitate & natura, & non est secundum opera tua.*

Longior hoc in exordio consulto fui, quod Christo olim de morte sua & passione, omnibusque Ierosolymæ sibi euenturis apud Apostolos agente, dicendo, *Ecce ascendimus Ierosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de filio hominis*: Euangelista mysterij huius enarrator mox subiiciat, *Et ipsi nihil horum intellexerunt.* Omnia hæc Euangelio presenti continentur: quod vt commodo vestro exponam, primæ orationis parte sacram Christi passionem complectar: secunda eximium illud quod ibidem refertur, prodigium, de cæci oculis restitutum, recensebo.

Quod ad primum igitur spectat, refert Euangelista, Christum, quadam die duodecim Apostolis secreto assumptis, rerum fortunæque suæ statum expositurum, his eos verbis compellasse: *Ecce ascendimus Ierosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de filio hominis* id est, Hora iam in proximo imminet: qua in manus hostium traderetur, deridebitur, flagellabitur, conspuetur & morti adiudicabitur. Vnde euidenter apparet, mortis eum horam & tempus præsciuisse, cum omnem passionis seriem tam enucleate, omniaque peccatorum genera tam exacte recenseat: deinde,

vere Deum fuisse, futura & ferenda pro hominum salute, quæ longo ante tempore nouerat, præsignando.

Sponsa in Canticis hoc de Sponso elogium habet, *Ecce isto ueni saliens in montibus, transiens colles, similis est dil. Etus meus caprea hinnuloque ceruorum*: per laborum & difficultatum montes subsultanti. Poterat sane Deus aliam & tritiorum in homine redimendo viam insistere: si nimirum immortalem, impassibilemque naturam, licet humanam, assumpsisset, & in illa suos a dæmonis potestate vindicasset: quod profecto, si modo voluisset, sine vlla difficultate subeunda, nullos labores pœnasque tolerando, facere potuisset, sed regia hac relicta via, angustam illam passionis lemitam insistere voluit, & viam mortis, per crucis cruciatum, per opprobria & flagella, veluti per seopulos & præfactos quosdam anfractus, collectaque præcipites, incedens, vt ita euidentis amoris sui testimonium daret.

Ceterum caprea comparatur, primo ob Christum mortem quam subiit: quod animal hoc ex le-caprea: gis præscripto sacrificijs vsui esset: secundo, comparatur quod mortem suam præuiderit. Nā vt caprea acutissimi visus est, ita Christus rerum omnium præscientia, qua a Patre donatus erat, eminens præuiderit, ac dudum ante suis enarravit, quos in passione cruciarum & tormenta subiturus esset: Ad quam referenda haud dubie sunt verba illa Prophetæ, *Ante faciem eius ibit mors, egre dietur diabolus ante pedes eius.* Tunc autem ante faciem Christi mors iuisse censenda est, quando eam præcepit, & e longe venturam vidit. Porro oculis eius mors obiecta dicitur, que manifestum fiat, eam ab ipso præcognitam & præuisam: & diabolus pedibus illius prostratus, quod superandus ille, domandus & debellandus per crucem illius esset, e quibus omnibus ardentem illius amorem & dilectionem singularem colligere est.

Abraham Patriarcha vnicum filium Isaac in montis culmine immolaturus: alterum silentio inuoluit, quin & situm, qui tamen præcipuus tragœdiæ huius auctor futurus esset, consensum rei tantæ esse noluit: adeo vt, cum dum simul iter carperent, filius, vbinā victima esset holocausto destinata, quæsisset, aliud non responderit, quā, *Deus providebit sibi vobis.*

Cant. 2.

Abac. 3.

Gen. 22.

MDLXX.

manfili mi. Sciebat siquidem, ipsam mortis imaginem apprehensionemque maiorem filio horrorem & pallorem, quam immolationem ipsam, inculturam. At Pater celestis, ab hac humana commiseratione nimium quantum alienus, filium iam inde à primo conceptionis momento mortis & genus & tempus præcognoscere voluit. Audiamus, vt hodie de eadem coram Apostolis loquatur, *Eccc ascendimus Ierolymam, & consummabuntur &c.*

Non enim cum filio suo fecit, vt David rex olim cum suo, qui benignum admodum se erga Amnon filium, sororis Thamar violatorem & constupratorem gessit: ait enim Scriptura, *Cum audisset rex David verba hæc contristatus est valde, & noluit contristare spiritum Amnon filii sui.* At Pater æternus longe diuersum iter inuisitans, quo filij sui ærumnas tristitiamque aggrauaret, & dolores vehementiores redderet. crucis amaritudinem ac Caluarie supplicia prægustanda ac prælibanda quodammodo, illum dudum ante in mente habere voluit.

Non imitatur etiam præuam illam mundanorum consuetudinem, quæ hodie plerisque in locis inoleuit: dum nimirum parentes, nimium indulgentes, in filios, licet aliorum vitia flagitiaque eos viderint assumere, non animaduertunt. Cuiusce rei præclarum in libris Regum legere est exemplum, quo Abigail, iratum Dauidem ob Nabalæ mariti inhumanitatem stoliditatemque placans, inducitur, dicens, *in me sit, Domine mi, hæc iniquitas: ne ponat, oro, Dominus meus rex cor suum super virum istum iniquum Nabal quoniam secundum nomen suum stultus est:* quibus verbis omnem iram regis placauit, adeo vt conceptam vindictam seposuerit, & cum eo in gratiam redierit. Pater autè æternus aliter omnino videtur egisse: videns enim dilectum sibi filium omnium in se delicta commissaque suscepisse, tantum abest, vt iram deponat, armaque exuat, vt etiam in ipsum eadem dirigat, ad mortem illum condemnat, crucem quoque & passionem nullo non tempore illi ob oculos ponat, adeo vt etiam iter faciens earundem meminere, dum Apostolis suis eadem patefacit dicens, *Eccc ascendimus Ierolymam, & consummabuntur omnia &c.*

2. Reg. 13.

1. Reg. 25.

Luc. 18.

Sponsus ille Canticorum varia in sponsam encomia congerens, his eam inter cetera compellat, *Coma capitis tui sicut purpura regis in sancta canalibus.* Verba quidem hæc obscura Christus sunt & mystice intelligenda, sed tam enuicium eorum sensum eliciamus: sponsa caput ne sua ipse est Christus, cuius comæ continuæ sunt semper cogitationes: sed purpura regie canalibus torrentibus proxima, persimiles: à primo enim sanctissimæ conceptionis instanti, in vtero etiam Deiparæ, sanguinem quem effundere, virgas quas perpeti, mortem quam optere debebat, semper præ oculis habebat: quin & assidue ac nullo non loco de iisdem loquebatur. Purpura igitur sanguinis illius symbolum est & canales, sanguineorum torrentium in passione profundendorum. Vere inquam, de iisdem semper apud suos loquebatur, vt & è loco illo Ioannis manifestum redditur, *Mandatum acceptum à Patre meo, & coram actor donec adimpleam illud: nihil autem aliud mandatum hoc est, quam Patris voluntas, qua illum in cruce pro hominum salute mortem occumbere volebat.* Deinde & alio loco figuras veras fuisse ostendens dixit, *Sicut Moses exaltauit serpente in aëre, ita exaltari oportet filium hominis.* Quin & gloriose Transfigurationis tempore, cum in monte Thabor facies eius solis instar gloriose rutilaret, non alios illum habuisse sermones Euangelista tradit, quam de excessu suo è vita, morte, tormentis, passione, supplicijque crucis, *Loquebatur de excessu.* Paulo quoque assertore, dum baptismum suscepit à Ioanne, in mortis id suæ signum & memoriam suscepit. S. Eucharistiæ quoque Sacramentum instituens, in mortis suæ commemorationem quotiescunque eadem sumenda esset, sumi eam præcepit vt idem ad Corinthios testatur Apostolus, *Quotiescunque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.* Merito igitur sponsus, tuas ô dilecte mi, comas purpuræ regie simillimas esse ait: semper enim de morte tua meditaris, semper de sanguine tuo loqueris, omnesque cogitationes tuæ non nisi de cruce & passione sunt, quin & hodie dū Ierolymam tendis, in via de eadè coram Apostolis agis, *Eccc ascendimus Ierolymam.*

Cant. 7. Christus de passio- cogita- bat.

Ioan. 14.

Ioan. 3.

Ibid.

Rom. 6.

1. Cor. 10.

Luc. 11.

Tecum

Tecū igitur cogita, anima mea, quomodo dilectus tuus in toto illo itinere Ierosolymam versus, non nisi de morte cogitet, non nisi de amara passione quæ in foribus iam erat & proxima sermonem instituat. Vnde colligere potes, Christū quāuis, teste Apostolo, non nisi semel mortuus sit, ac non nisi semel cū morte in crucis arbore luctatus; intrinsecus tamē semper & in animo ab eadē fuisse cruciatū, atque assiduò lancinatū, & toto vitæ tēpore mortem semper expertū esse. feralis hæc & lugubris cogitatio eum vbique comitata est, inimicitias perēnes & implacabiles eum ipso gessit, nullam requiem indulsit, semper ac nullo non tempore eum prosequendo, viveatremq; etiamnum feralibus iaculis impetendo. Adeo ut tui causa mortem semper in vultu gestarit, ita tamē ut mors & vita in ipso pares semper existerint, eodemque nata tēpore. Importuna nāq; hæc cogitatio, iā inde à primo incarnationis eius exordio incipiēs, nunquam eum deseruit: sed ut fida comes lateri illius semper adhæsit, non aptius ab illo recedens quam in cruce tandem expiraret.

Hoc nempe olim de Messia vaticinans canit Isaias, *Parvulus natus est nobis cuius principatus super humerum eius.* Non de alio autem principatu hic & imperio Propheta locutus intelligitur, quam de crucis: de qua alio in loco scriptū est, *Regnabit à ligno Deus*, ipsa enim regni illius principum & origo fuit, ipsa omnium triumphorum & trophæorum causa: ab illa ortum sumpsit corona illa imperialis & diadema gloriæ, nomen illud quod est super omne nomen, itē humilis illa omnium creaturarum subiectio; qua eum ut Dominū agnoscunt, cælestibus, terrestribus & inferis eius se maiestati suppliciter, in submissionis signum, prouoluētibus, de qua ibidem Apostolus ait, *In nomine Iesu omne genua flectatur cælestium terrestrium & infernorum.* Deniq; à cruce initiū habuit nouum illud regnū & numerosa illa Christianorum colonia ac generatio, quæ in infinitum breuissimo tēpore excreuit, ut Propheta de illa exclamans dicat, *Generatione eius quis enarrabit?* Ut igitur ad propositam deuoluatur materia oratio: puer hic iam inde ab incunabulis sceptrum regiū & principatum suum super humerū gestabat, quod

Tom. I. Bessai Quadrag.

Christus à primo conceptionis momento, crucem, mortem ac passionē cogitationum suarum humeris sustineret.

Augustinus, Africa decus & ornamentū, verba illa Psalmographi, *Sol cognouit occasum suum*, exponens, ad Christum Iesum solem iustitiæ eadem transtulit: quod sol ille cælestis, lampas illa empyrea, oculus mundi, fax orbis, nulla rerum cognitione sit præditus. Ut autem figurate & tropologicè hæc intelligatur, verus ille terræ cœlique sol Christus tūc occasum suum cognouisse dicendus est, dū mortem & amaram passionis tragædiā longo ante præsciuit tēpore. at ita cognouisse, ut semper ob oculos & in memoriæ archiuo eadem haberet, ac nullo non loco & tempore de iisdē loqueretur: etiā in itinere, ut hodie apud Apostolos suos, cum Hierosolymam ascenderet. *Ecce ascendimus Hierosolymam, &c.*

Quo properas Iesu dulcissime? quo tendis mitissime mundi redemptor? crucē illam instantem non metuis? mortē imminētē non reformidas? tot præparata supplicia & tormenta non te exanimāt? Hic nimirum cum Salomone exclamādum, *Aqua multa, tribulationum non potuerunt caritatem tuam extinguere.* Magnus ille Scipio, cum in carcerem coniectus esset, quod exercitus pop. Romani illius negligētia delerit & cæsi essent, à Lucio, amici sui casum miserante, carceribus clam, nō tamen sine præsentium suo tum alterius periculo redactus est. Cuius amoris magnitudinē & robur Valerius demirat? exclamat, *Probi magnum est inexuperabile numen amicitia.* & profecto non sine iniuria, nam, licet omnes Scipionem Romani ad mortem, inuidia ducti, deposcerent: vnus Lucij amor & dilectio tamen præualebat, & carceribus, nequidquā frendente omnium odio & vindictæ desiderio, eum exemit, plusq; mihi credite, sincerus amici affectus & animus, quā omnium Romanorum odia & inuidia potuit. Hæc quidem Romæ: at maiori sanè cum ratione de te, o mundi Redemptor Christe, hic exclamandum. Tu enim es sincerus ille Lucius, fidus illeamicus, qui summo cū vitæ periculo hominē, quem tantopere diligebas, æternis carceribus eduisti: tui vnus amor maiores, pfecto vires habuit, quā ut omnes dæmonū minæ, ini-

C e mici-

Rom. 6.

Isai. 9.
Christi
principatus
crux
est.

Phillip. 2.

Isai. 55.

Luc. 18.

III.

Cant. 8.
Val. Max.
Lib. 4.

micitiæ mundi, odiaq; tartari irreconciliabilia impedire potuerint. Hic scilicet amor est, quo hodie impulsus sine vilo tormentorum metu, ait, *Ecco ascendimus Ierololymam.*

Luc. 18.
Christi
passio præ
oculis
semper
habenda.

Hinc discamus oportet, Christiani mortis Iesu Christi ducis nostri, quam diu in vita huius itinere versamur, semper meminisse, & nunquam eius memoriã deponere, discamus in qua, semper de eadem loqui, eiusq; miseratione, dum suppliciorum gravitatē & pœnarum acerbiter attendimus tangi. An non enim graue & molestū homini sincero foret, aliū iniuste rei alicuius, quã tamē ipse parasset, aculatū, ad necem rapi videre: an non conscientia stimulante exclamaret, Partecite innocuo ciues, parcite, in me conuertite ferrum? quẽadmodum olim locutū constat regem David, cum Angelum ferro accinctū per omnes regni Israelitici fines sæuientē, & in innocuos grassantē vidit, sciret tamen sua vnus culpa tantã innoxiorum vbiq; stragem

2. Reg. 14.

edi, hinc lachrymans exclamat, *Ego sum qui peccaui, ego qui inique egi: isti qui oues sunt, quid fecerunt?* perinde ac si dixisset: Eheu quã tristem tragediã contemplor, quam graue animo meo accidit, subditos vbiq; locorū sparsos tam grauiter castigari, flagellis cædi quã ipse promerui, pœnas læsciuæ meæ debitas exsoluere. Tu verò ô Angele a Deo ad hanc castigationē delegate, diuinæ iustitiæ vindex, in me furorē conuerte, me pete, irã tuã zela in corp⁹ hoc meū detorque, ipse peccaui, deliqui ipse, culpa mea est, ac proinde ipse pœna & supplicio dignus; non autem subditorum, qui instar ouium innocui sunt & immunes in culpa.

3. Reg. 8.

Et est profecto triste ac functū, innocentem videre morti adiudicatum, ac pœnam luentem quam nō admisit. hinc Salomon ne hoc iniustitiæ nomine male apud suos audiret, inter cætera quæ a Deo in solemnī tēpli sui dedicatione postulabat, enixissime & summis votis contendit, vt in iudicando suū cuique ius tribuere posset, & hunc secundū innocentiam absolueret, & illū pro delicti grauitate castigare. Verba orationis hæc sunt: *Iudicabis seruos tuos, condemnans impium, & reddens viam suam super caput eius; iustificansque iustum, & retribuens ei secundum iustitiam*

suam. Et bene, mea quidem sententiã; ne quẽ forte rei natura & veritate nō perspecta, perperam condemnaret, & innocentes ad supplicium traherentur. Cum igitur Christus Dei filius, sine vlla criminis suspitione, mortuus sit, nos tamen crimen ipsum admiserimus, & supplicium proinde promeruerimus; an non ingemiscendum & illo expirante suspirandum?

Christi
mors in
nimo de
ploranda

Ô miserum! & quam maxime deplorandum, tam paucos nimirū hodie reperiri, qui nullo doloris sensu intrinsecus ob Domini sui mortē & casum moueantur! cuius rei indignitatem deplorans Isaias ait: *Persi iustum, & non est qui recogites in corde suo.* Non de omnibus in genere iustis Propheta hic loqui censendus, aut de ijs qui vt plurimum hodie iusti nuncupantur; at de Christo, qui & solus natura sua iustus est, & iustitia animas nostras exornat; de quo scriptum est, *Deus iudicium tum Regi dæ; & alibi, Rorate cæli desuper, & nubes pluant iustum.* Sanguineis igitur deplorandum est lachrymis, neminē, iusto hoc in cruce moriente, nullog; admisso crimine pœnas luente, ad lachrymas aut commiserationē commoueri, neminem in funere illius tristissimo lugubres & pullas vestes induere.

Isai. 17.

Psal. 17.

Psal. 45.

Israelitides omnes, audita tristi Saulis in montibus Gelboe in conflictu Philistinorū nece, læctum induerunt, & mortem illius lachrymis sunt profecute, Saul quippe eas cocino, teste scriptura, vera vestiebat in deliciis, & ornamenta aurea ad cultum earum præbebat. Maiori profecto cum ratione in filij Dei morte plorandum audito tristi eum passione in monte Caluarie expiraturum, eum inquam, qui animas nostras exornat, & gratiæ ornamentis condecorat & vestit.

2. Reg. 2.

Asael, cursor ille velocissimus, qui pernicipedū velocitate cum ceruis certaret, cum ab Abner in inguine hasta percussus in terram mortuus cœcidisset, omnes qui in comitatu illius erant & præcurrerem sequebatur, viso ducem tantum, tamq; strenuū exanimem in terra, instar gregarij alicuius iacere, sanguine fœdatum, & e vulnere expirantē, attoniti substitere: *Omnesq; qui transieant per locum illum, in quo ceciderat Asael, & mortuus erat, iustitabant.* Si ducis vnus qui aliquod sibi bello

2. Reg. 4.

bello nomē pepererat, suisq; carus erat mors cōmitiones in tantū percellere & lācinare poruit: quomodo nos afficiat ac cōmoueat necesse est mors & passio Christi, Regis regū, insignis illi^o Afachis, cursoris in stadio virtutū velocissimi; de quo agēs Psalmographus canit, *Exultauit ut gigas ad currendam viam, à summo caelo egressio eius!* Quis n. non ingemiscat, quis nō doleat, & admiretur; videns regū regē tanta in paupertate mori, in cruce extensum, eidē instar latronis affixū? an non verē res lacrymis suspirijsq; dignissima est: an non beneficium, cuius memoriā animo semper in sculptam nos gerere necesse sit?

Psal. 18.

Plutarch.

Interrogatus olim Philosophus, quid quā citissime in homine seasceret, Beneficium, inquit. vt scitam hoc Philosophi responsum proposito ad aptem, dicendum est, insignem ingratitudinis in homine, notam esse, si diuinorum beneficiorum, ac præsertim eius q̄ in passione in mōte Caluarie à Domino cōfectus est, statim obliuiscatur; adeo vt de illo illud Psalmogr. vsurpari merito queat: *Obliti sunt beneficiorum eius, mirabulum qua ostendit eis:* quo loco de Hebræorum obpercepta beneficia ingratitudine agitur.

Psal. 27.

Gen. 41.

Ioseph Patriarcha ad summos honores euectus cum esset: sciretq; hominum beneficia recepta vt plurimum obliuiscērium ingratitudinem; posteros gratitudinē edocere volēs, noua & inuitata ratione vsus est, duobus enim filijs maioribus natū, nomina hoc denotantia imposuit: Maiori namq; nomen fuit Ephraim, id est, abundantia, alteri vero Manasses, id est, obliuio. Prudenter profecto & apposite: insinuare volens in rerum abundantia & beneficiorum affluentia homines Dei plerumque obliuisci, donorumque acceptorum memoriā perdere.

1. Reg. 8.

Inter ceteros Davidis regis domesticos & seruos fuit quidam Iosaphat nomine, à cōmētarijs & memoria, vt qui regi, grauioribus occupato negotijs, rerum agendarū caendarumque memoriā refricaret: habebant quippe reges veteres seruum, cui ex officio incumbere regi in memoriā fidelia subditorum singulorum obsequia reuocare. Vt hinc mysterium aliquod eruat, inter omnes animæ nostræ, q̄ vere regina appellari que-

at, pedissequas ac famulas, id est, potēcias & facultates, memoriæ partes esse dico, benefactorum à Deo acceptorum semper recordari, vt ita ingentes ei gratiæ referantur.

Nauius quando in portum appulit, ne forte à ventorum subito exorientium turbibus dissipetur, & in poru naufragium patiat, quatuor grandiorib. alligari anchoris cōsuevit. Anima quoq; nostra, quo Deo suo semper obsequatur, & obtemperet, quatuor anchoris, ne uagetur, retinēda est; prima sit stabile non amplius peccandi, vitæq; emendandæ propositū. Secunda, assidua oratio.

Simile;

Tertia, frequens Sacramentorū vsus. Quarta, perpetua diuinorū beneficiorum & præsertim redemptionis nostræ consideratio. Animæ suæ familiā hoc modo moderabatur David rex cū diceret: *Nisi quod lex tua meditatio mea est, tū forte perissem in humilitate mea.*

Psal. 118.

Perpetuum in altari ignem olim esse voluit Deus, quem & à sacerdotib. tabernaculo deseruentibus foueri voluit, noua ligna semper prima luce subministrando. Si figura hæc in veritate vertatur, dico Deum etiā nū hodie velle, vt in cordis nostri ara vehementis amoris flamma semper colluceat: quæ quo perpes sit ac nunquam intermoriatur, Ecclesiā admonet, vt filijs suis diuina beneficia, ac præsertim redemptionis humanæ & mortis Iesu Christi, in mentem reuocet. hæc enim velut ligna sunt & fomes materiaeque. quæ spirituale hūc ignem, & diuini amoris flammam fouent & nutriunt. Hinc toties de ipso redēptor noster agit, & Apostolis ipsum in mentem vocat: *Ecce ascendimus Ierosolymā & consummabuntur omnia.*

Leuit. 6.

Luc. 18.

Sed, o rem deplorandam & lamentis expiandā! omnia sancta hæc instituta infracta sunt, piæ illæ cōsuetudines violatae, diuinorū beneficiorū memoria ex animis hominū euanuit: & licet vnigenitus Dei filius Ierosolymā hodie ascēdat, mysteria crucis, mortis & passionis suæ aspiciatur; homo tamē vice versa, sine vllō sensu, mundi se voluptatibus immergit, dissolutiones confectatur, lasciuire, ineptire incipit, prauisque affectibus & genio indulgendo, in sui ipsius interitu vltro ruit. Atque vt Absolomo aduersus patrē cornua erigēte, & in regni statū cōiurante

IV.
Cū Deus ad passionē se præparat tuæ homines lasciuia incūbant.

2. Reg. 15.

rante, ac bello rem cōmittere audēte, omnis propemodum populus à Dauide desciscens, coniuatorū partes secutus est: ita hodie in hac nostra Gallia, hac ipsa die, omnes propemodum, relicto Deo & templis eius, die inq̄ lasciuia ac voluptatum, scelerata & Circea mundi agmina sequuntur, qui aduersus Deū arma mouit, & ab eo turpi se schismate & diuisione sequestrauit. pauci autē Christi vexilla prodeuntia comitantur, pauci crucē eius stipant, de passione cogitant, in morte illius lugent, sacraque mysteria meditantur.

Apo. 17.

Abominandam olim Ioannes meretricem vidit, a quis multis insidentem (sic est, varijs nationib. dominantē, poculū aureū, immūditie & abominatione plenū manu præferentem, cuius incestuoso cōcubitu se oēs terræ reges polluebant, & cuius poculo omnes mundi incolæ inebriati, vinū prostitutionis & iniquitatis exectādæ eructabant. Cuiusnā vero, vestro iudicio, meretricia hæc imago est, nisi voluptatis & dissolutionis, q̄ hisce diebus omnes propemodū homines amplectūtur, parui nō secus ac magni, & cuius deliciarū vino mulieres nō minus q̄ viri ebriæ, Mænadum instar bacchantur & furunt.

Jerem. 9.

Hisce igitur dieb. cum Ieremia, dum populum Israel voluptatib. immersum, & lasciuia olim indulgētē cerneret, exclamare possumus: *Quis dabit me in solitudine diuersorium uisitorum, & relinquam populum meū, & recedam ab eis quia oēs adulteri sumi & ceteri prauaricatorū.* Loquitur hic, vt loqui grūdēs & frugi seruus familias solet, dū videns bona domini dilapidari, familiam perperā administrari, resq; domesticas inutiliter cōsumi, secum ait: Ad vltimas vtinam mundi plagas delatus sim, aut in deserta aliqua solitudine obscurus delitescam, ne tantam rerū domini dilapidationem, & profusionem oculis hisce videre cogar. Ecquis, obsecro, est hodie, humanæ salutis studiosus & sitiens, qui, cum tāda scandala, dissolutiones, lubricitates, quæ hisce diebus per oēs vrbis angulos cōmittūtur; videat, templa inquam deserta, plateas laruatis oppletas, mēfas aleis & charis coopertas, aulas & atria tripudijs & lasciuo cātū reboantia, omnia deniq; vitia laxatis habenis proruentia: non procul à mundo

secretus, extra anni solisq; vias, vitere, aut in ignota aliqua solitudine sequestratus velit delitescere.

2. Reg. 16.

Idem autē Redemptori nostro hodie videtur accidere: quod olim Dauidi regi: hic enim cum persequentem Absalomum fugeret, & nudipes & capite aperto in montem Oliueti se ederet, omnisq; eum populus lacrymis abeūtem, in magni affectus testimonium; prosequeretur: *egrediebatur inde vir de cognatione domus Saul, nomine Semei: filius Geza procedebatq; egrediens, & maledicebat, mitebatq; lapides contra Dauid.* Hoc ipsum hisce diebus Christo Iesu à mundanis irrogatur: montē n. Caluarie ascensurus, tristis & afflictus atq; morti adeo proximus, quem vniuersa Eccl. lamentis & lugubri cantico hodie prosequitur, à tot nefarijs Semei, à tot sceleratis peccatorib. varijs iniurijs & opprobrijs afficitur, & flagitiorum lapidib. impetitur, nemo a. vlla eius commiseratione tangitur, aut patētī ex intimo animi affectu cōdolet.

Tob. 1.

Tobia senioris pietas & religio in eo potissimum commendatur, quod contribulib. ad vitulos aureos quos Ieroboam crexerat, properantibus, & idololatriam exercentib. horum ipse consortia deuitaret, & in Ierusalem, Deū celi adoraturus occulte secederet. Sanctum hūc virum imitando, in eo potissimum verum se quis Christianum demonstrat, quod, ceteris lusum & delicias confectantibus, vanitates quærentib. dissolutis, & ineptientibus, Christum sequatur ad mortē vsq; vitia deserat, Ecclesijs frequentet, & Deum quærat.

Veri Christiani

Hoc scilicet modo nunc vita instituenda est, nunc sacra Domini passio mente reuoluēda, nūc aliquis compassionis sensus induendus, & afflictionis pars assumenda. Ideo factum existimo, q̄ Dei filius tristē passionis calicem non euacuarit, sed nobis quam biberem partem reliquit. nam *Caux in manu Domini, vini meri, plenus mixto: uertuntur in fax eius non est axinanita, bibent ex eo oēs i eccatores terra.* Amara profecto potio, q̄ tamen meracissimam, nulla cōsolationis aqua dilutam, Saluator ebibit: quod, crucis tormenta pura nemine opiculante, pœnamque leuante, perpessus sit. Vnde per Psalmistam dictum

Psalm. 74.

Pfal. 47. dictū est: *Abyssus abyssum inuocat in voce carac-
tatarum tuarum. Omnia excelsa tua & fluctus
tui super me transferū.* Id est, tam graues do-
lores & cruciatus passionis meae fuere, vt ve-
re abyssus vocari queant, quam vt perferā,
abyssus quadam e contra patientiæ opus est:
nam decumani irarum tuarum fluctus tão
in me imperu deuoluti sunt, vt vires meas
naturales obruturi fuissent, ni diuinitatis vis
& anchora naufragiū impediuisent, *Omnia
excelsa tua, &c.* Id est, nullum graue tormen-
tum in orbe fuit, nullus enormis cruciatus,
quin in me vnicū vires exeruerit, & grauis-
simas in animo meo tempestates exciuerit.

At nobis vinū hoc mixtum, & dilutum præ-
bicitur: si enim ærumnis pressi gemimus &
angustijs circumundiq, vallamur, consolati-
ones sunt in proximo, & prior angustia
molestiaque ab iisdem mox excipitur. Vnde
Pfal. 93. *Psalmodographus: Secundum multitudinem do-
lorum meorum in corde meo, consolationes tuæ la-
tissi auerunt animam meam. Quisquis demum
sit sapor, mixtus an merus, aliqua tamē no-
bis portio bibenda venit.*

Num. 14. 7. Israelitis cū vniuersa multitudine castren-
si, de loco in locum proficiscentibus, sacrā-
que suppellectilem deferentibus, Leuitis
tabernaculi vrensiliūque eius gestatio de-
mandata erat, vnoquoque partem aliquam
deferete. De Passione Domini idem penitus
sentiendum est, & vnusquisq, partem eius
aliquā pro viriū modulo in humeros assu-
mat: quod fecisse Apostolus apud suos le-
gloriat, dicens, *Adimpleo quæ supersunt pas-
sionum eius:* id est, Christus calicem passionis
habendum suscipiens, solus bibere noluit: at
nos dolorū cruciatuumq, participes voluit
esse partemq, aliquā assamere: equidem, ait
Apostolus, ipse subibo humeris, & quantū
humanæ quidem vires permittent, tormen-
torum illius reliquias perferciam, & quæ cō-
plenda restant passionis, libenter adimplebo.

Coloss. 1. Saul cum Philisthæis quotidie prælio de-
certante, egregium facinus Ionathas filius
eius & hæres, ausus est: nam cum hostes, in
mōis cliuo & Israel in planitie castrameta-
ti essent, armigerū suum compellauit dicens,
*Veni & transeamus ad stationem Philistinorum
quæ est trans locum illum. Quo annuente, &*

animos domino etiam addente, magno cum
labore prærupta montis ambo transcendūt,
& Philistinū castra ingressi, magnam circū-
quaque stragem edunt, multis excubitorum
obtruncatis. Arrigite aures Allegoricorum
sentium indagatores, Ionatha hic regni
Israelitici hæres, imago fuit Iesu Christi Re-
demptoris nostri: quem armiger, id est vni-
uersus Christianorum cœtus, consequitur;
ipse n. infernalem aciem & principē tene-
brarū expugnaturus, vt homo pone subeat,
desiderat, simulq; in castra hostilia, collatis
cum duce viribus grassetur, & in partem ali-
quam laboris veniat.

Audite & plura. Christus omnem passionis
suæ seriem enarrans, omnemq; tragœdiam
illam ab exordio texens Gentib. se traden-
dum asserit. Fuit enim nō modicus Redem-
ptori cruciatus, quod Iudæi filij illius caris-
simi cum barbaris, & gentilib. in necem suā
conspirarent, & ad mortem quærent. Vri
non exigua Sauli regi olim afflictio & crux
fuit, quod dilectus filius Ionathas cū hoste
suo iuratissimo Dauide fœdus iniisset, illum
vt alterum se, patris nequidquam frendente
inuidia, complecteretur: ideoq; indignans
ait: *Conturasti omnes aduersum me, & non est
quis mihi reuertietur maxime cum & filius meus
fœdus inierit cum filio Isai?*

Nulla igitur acerbior aut maior parari
Christo crux potuit, quam vbi a suis se tradi-
gentibus, vbi dilectum sibi populum ciues
Ierofolymitanos, imo & fratres cum Roma-
nis in ruinam & necem suam conspirasse,
vidit. Dudum id antea per Prophetam suum
prædixerat. *Exiranou factus sum fratrib. meis
iu, & peregrinus filius matris meæ.*

Nathan Prophetæ cum Dauidi Regi duo-
rum grauissimorum criminum adulterii, &
homicidij, enormitatem ob oculos poneret,
potissimum in illis exaggerauit quod Vriam
virum integerrimum gladio barbarorum &
alienigenarum interficiendum carasset. *Et
occidisti eum gladio filiorum Ammon.* Non e-
nim tam graue fuisset aut ignominiosum si
contribulum suorum aut amicorum armis
concidisset: Ira Christus ærumnarum suarū
catalogum texens: recensensque minutatim
quidquid in passione sibi esset euenturū, in

V.

Graue
Christo
fuit in Gē-
tium ma-
nus inci-
disse.
*Pfal. 68.
2. Reg. 12.*

primis quod in Gentium manus delapsurus esset, conqueritur.

Gen 37.

Moyles peccatum & ingratitude[m] Iosephi fratrum exaggerans, qui odio & invidia acti, in innocenti necem cōiurauerant, ait eos fratrem Ismaelitis alienigenis, infidelibus & in circumcisis, forte illac transeuntibus, in seruum vendidisse. Christus etiam inimicorum suorū crudelitatem passionisq[ue] acerbiter exaggerans, ait se, Iosephi instar, in manu Gentium & infidelium tradendum. *Tradetur gentibus.*

1. Reg. 20.

Dauid à Saule ad necem quæstus, & nullo non loco pressus, quadam die apud amicorum integerrimum Ionatham de tanta crudelitate conquestus est, *Si est iniquitas aliqua in me, tu me interfice, & ad patrem tuum ne intro uas me.* Grauius ac crudelius, scilicet iudicans, inimici manibus quam amici occubere. Eiusdē opinionis videtur, & fuisse Redemptor noster, nec tantum mors illi allatura tormentum, si Iudæi illam, & non Gentes, intulissent. Ideoque sortem suam deplorans, ait Gentibus se tradendum, & in earum manus consignandum.

Luc. 18.

Psal 21.

Et illudetur. Præfagierat hoc longo antea tempore Psalmographus, & dixit, *ego autem sum* (præfens loco futuri positum est) *vermis & non homo, opprobrium hominum & abiectio plebis: omnes videntes me deriserūt me.* Huc etiam referri cōmode videtur posse, vaticinium illud Isaiæ: *Vt faceret opus suum, alienum est opus eius ab eo: ut faceret opus suum, peregrinum est opus eius ab eo.* Fecit enim Deus opus redemptionis nostræ patraturus, multa exotica & peregrina, & à terribili maiestate sua nimium quantum aliena: an non enim opus peregrinum & numquam hætenus visum & à diuina maiestate alienissimum fuerit, Deum latronis instar comprehendi, instar malefici ad mortem condemnari, instar sicarij patibulo suffigi, & ab omnibus hominibus illudi?

Luc. 18.

Deut. 25.

Et illudetur. Præclaram huiusce figuram in Deuteronomio legimus: eo namque loco præcepit Dominus, ut fratre siue liberis moriente, alter viduam fratris ad fuscitandū semen propagandamque familiam duceret: quam si ille ducere detrectaret, coram iudi-

cibus & senioribus populi ab illa citabatur; qui si in sententia pecuicax perstaret, & nuptias repudiaret, a muliere in vultu cōspuebatur, quæ calcamentum illius de pede in ludibrium tollebat, *Accedet mulier ad eum coram senioribus, & tollet calcamentum de pede eius, & spuetq[ue] in faciem illius.* Moses Synagogam veterem sibi in vxorem copulauerat, e qua nullos suscepit liberos, qui in hæreditate cælestem possent succedere, aut ad quos huius matrimonii iure, paterna & sempiterna illa possessio cælorum deuolueretur; de quibus Ioannes Euangelista hunc in modum locutus est, *Qui non ex sanguine, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.* Christus igitur, ad quem spirituale semen (quod non potuerat Moses) suscitare spectabat, Synagogā ob superbiam, ingratitude[m], auaritiā, aliāq[ue] innumera peccata deformatā, ducere detrectat, Ecclesiæ suæ dilectissimæ & charissimæ amore incensus. Hinc synagoga varias in eum congerit iniurias, & opprobria, coram iudicibus, senioribus, magistratibusque insigni eum afficit ignominia, in sacrum illius vultum, Angelis tremendum, propudiosissima sputa eructat, illudit velato, colaphis in ignominiam cadit, nec solum calcamenta pedib[us] abstulit, sed vestibus etiam denudauit, nudum & inopem in crucis patibulo, in Caluarie monte erecto, mōri cogens. Hæc fuere; Auditores, quæ circa primum concionis huius membrum mihi dicenda in mentem venerant, alterum iam aggrediar, de singulari hoc Domini miraculo acturus.

Christo igitur Ierosolymam, in qua passurum & moriturum se sciebat, concedente, & in itinere de funesta mortis suæ tragœdia agente; cū haud procul ab vrbe Ierichuntina abesset cæcus prope viam sedens, & stipem à transeuntibus exigens, audito pedum strepitu, alta in clamare voce cœpit, *Iesu fili Dauid, miserere mei.* Quam graue autē sit, oculis & lumine orbatum esse, pius ille senex Tobias testabitur, qui quod oculos amisisset, omnia se amisisse existimabat: hinc lacrymans & suspirans dicebat, *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo & lumen cæli non video?* Duo autē cæcitatē genera sunt, corporis

Ioan. 1.

VI.

Luc. 18.

Ingens

cæcitas

malum.

Tob. 5.

poris vnum, alterum animæ: quorū hoc illo
deterius ac periculosius: si enim potentiarū
& facultatum excellentia per obiecta ostenditur,
& oculorum corporalium obiectū sint
res corporee sensibiles, animæ vero Deus ipse;
necessario hinc sequitur, tanto cæcitate
animæ maiorem ac deteriorem esse, quanto
Deus solus omnia temporalia antecedit.

S. Antonius Eremita, referente Palladio,
cum quodam tempore Didymum, eremi itē
incolam, sed oculis orbatum visitaret, eum-
que magno animi sensu & feruore de rebus
cælestibus loquentem audiisset; rogauit
numquam hæc ei cæcitas molestiam afferret;
Imo mox ille pectore graue traxit suspiriū,
ingemiscendoq; sine vlla voce respondit: in-
gentem animi dolorem, quem cæcitas cau-
laretur, testatus. Tū Antonius, si erine potest
pater venerande, molestiam tibi aliquam cæ-
citatē adferre, & graue esse, oculis orbatū
viuere, qui tibi cum formicis cōmunes sunt:
ē contra vero, te non lætari ob oculos, quos
cum Angelis communes habes.

Cæcitas siquidem adeo grauis & infelix
est, vt non nisi in grauissimorum scelorum
flagellum correptionemque eandem immit-
tere Deus consueuerit. Hinc, cū Isaias Pro-
pheta Dominum exercitūū sublimi infidē-
tem throno, & alto subnixum solio cerneret,
populum vero rebellem murmurantemque
tam illustri indignum visione iudicaret,
Dominum orauit, illius vt cor excæcetet,
oculos densa caligine obnubilaret, ne videns
videret, & audiens cognosceret. *Excæca cor
populi huius. Et aures eius aggraua. Et oculos eius
clauda, ne forte videat oculus suus. Atq; hæc qui-
dem occasione cæci huius, Cæcum quidam se-
debat secus viam.*

His nihil obstantibus dico, cæcitatē,
surditatē, & similes imperfectiones natu-
rales vitia nō esse: sed tantū admirabilia qua-
dam effecta, quibus Deus eos, quib. hæc ac-
cidunt, mundi periculis & discrimini-
bus munes præstat. Constat enim pulchritudinē
venustatemq; corporis exteriorem, ipsas et-
iam dotes naturæ possidentibus præsentissi-
ma nōnunquam adferre pericula, ac damna
grauiissima: exempli gratia pedum velocitas
& pernicitas Asæli cursori in perniciē fuit

& interitum, casaries flaua & rutilans Abfa-
lomo in laqueum & restim. Dinæ pulchritu-
do causa constuprationis & raptus, Samsoni
vires captiuitatē cæteraq; infortunia attu-
lere. E contra vero sæpe Deus, id que non sine
singulari clementiæ & amoris argumento,
cæcos, claudos, mancos, debiles, tortuosos,
alioq; deformes nasci permittit, quo natura
hæc illis deformitas ad maiorem meritum
segetem cedat, elatos animos compefcet, i-
terq; ad cælestem beatitudinem pandat.

Hæc igitur, hisque similia immittere &
permittere consuevit Deus, vt quibus obue-
nere, salutem eo melius suam consequantur:
solent quippe defectus & imperfectiones na-
turales humilitatem & aniani demissionem
vt plurimum cauari, & insolentes animos
altaq; spirantes compefcere, atq; intra ratio-
nis & moderatōnis limites continere. Quod
evidenter in Isboseth videre licet: hic enim
claudus quod esset, & pedibus iam inde ab
incunabilis debilis, quamuis Ionathæ filius
esset, & Saulauium iactaret, sanguine deniq;
regum Israel oriundus, nihil se faciebat,
& cauis loco habendam censebat. *Quis ego
2. Reg. 9.
sum, seruus tuus, quoniam respexisti super ianem
mortuum similem mihi?*

Adde insuper, Deum consulto, idque ad
Deum im-
maius animarum emolumentum, salutisque perfectio-
progressum, imperfectiones has immittere nes has ad
tolere: & non omnibus promiscue, ac cui vi-
maius ani-
sum fuerit: vni quidem oculos eripit, ne mū-
dana & mundū amplius intueatur: qui inte-
permittit.
ritus damnationis que forsitan causa existit
set: alterum pedibus debilem efficit, ne Deū
fugiat, atq; ita animæ damnationem incur-
rat: alterius manus debilitat, quibus Deo re-
sistendo ingens animæ periculum creasset.
Atq; huc respiciebat Dominus, cum in Eua-
gelio suis diceret, *Quod si oculos tuos scādali-
zati te eijce eum: bonum est tibi luscum introire in
regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in
gehennam ignis. Et si scādali-
zauerit te manus
tua, abscinde eam: non enim est tibi debilem introire
in vitam, quam duos manus habentem in em-
gē-
hennam, in ignem inextinguibilem.*

Nemini autē huiusmodi defectus aut vi-
tio verti aut ignominiose exprobrari debet.
Hoc nempe imprimis in sacra scriptura Spi-
ritus

Defectus
naturales
hominem
in primis
humiliat.

Matt. 5.

Mar. 9.

Nemini
naturales
defectus
exprobra-
di.

Cæcitas
naturalis.

Ma. 6.
Luc. 18.

Imperfe-
ctiones
naturales
nemini ad
peccatū
imputan-
tur.
1 Reg. 2.

Eccles 7. ritus S. prohibet: ait enim Ecclesiasticus, *Non irrides hominem in amaritudine animæ, est enim qui humiliter ex exaltat circumspexit Deum.* Scio, Auditores, scio prauam hodie apud plerumque consuetudinem inualuisse, quæ debili, manco & distorto naturæ defectus, & vitia corporis quamprimum magno cum pudore & infamia exprobrantur. Vti fecisse olim constat, Phenennam, de qua in Libri Regū, quæ Annæ piissimæ matronæ sterilitatem naturalem exprobrasse legitur: *Affligebas quoque eam amula eius, & vehementer angebat, in tantum ut exprobraret quod Dominus conluisisset vuluam eius.* At non ita fecisse comperiuntur, qui hic Dominum Ierosolymam proficiscentem comitari sunt, dum cæcum hunc in via sedentē conspiciunt, quamuis ut taceat compefcit, defectum tamen oculorum ei vitio non vertunt.

Luc. 8.

Cæci huius animositas.

Cæci aliquot & coelites strenue reuerentur

Cæcus quidam sedebat secus viam. Cæcus hic quantum ex historię serie manifestum redditur: mendicus fuit ac stipē postulas à transeuntibus: animosus tamen & audax fuisse dignoscitur: quod velut viarū custos & excubitor hodie constitutus, Christū illac transeuntem, meridie, corā vaiuersa quæ eum sequebatur multitudine, obnixè obtestetur, sui ut misereatur, benignitatisque; loculos exerat, & nequidquam frendentibus Iudæis, qui odio in Saluatorem plusquā Vatiniano ardebant, oculorum restitutionē postuler, postulatorumque cōpos fiat. Et sane fatale quid inesse cæcitati videretur: plures enim tā in sacris quā in prophanis occurrēt historiis cæci aut coelites, & rebus gerendis strenui, & parta bello gloria nobiles: ut in primis Philippus Macedonum Rex, Annibal Carthaginienſis, Romanorum Sertorius, Lacedæmoniorum dux Antigonus: alique & numero infiniti & gloria celebres, qui omnes oculo vno amisso deformes exstiterent & coelites. Patriarcha autem Isaac, Ahas Propheta, Samson Hebræorum fortissimus, & senum ornamentum & gloria Tobias, oculis penitus orbatu fuisse: quatuor inquam viri sanctissimi, & totidem duces fortissimi, Quintus hic viarum sedet custos, & summa voce Iesu transeunte clamat, *Domine ut videam.*

Luc. 18.

Hic, obsecro, notate, ut pauper hic cæcus,

stipem ab omnibus quotidie poscere solitus, oculorum usum à Iesu Christo postulet, quæ nulla maior erogari elemosyna queat. Tam exigua enim hominum potentia est, tamque angustis limitibus circumscripta, & eorum loculi adeo tenues, ut non nisi mediæ necessitatum nostrarum parti queant succurrere: multa quidem pollicentur, at parum admodum, imo sæpe nihil, præstant; linguam habent, at non manus. Deus autem linguam habet & manus ambas, illam quidem, quæ misericordiam promittat ac spondeat; has vero, quibus eandem mundo elargiatur. Vnde bene, meo quidem iudicio, Salomonem dixisse Deum orando apparet. *Qui præstitisti seruo tuo David patri meo quacumque locutus fuero ei, & quæ ore promiseras, opere cōpleuisti.* Solus igitur Deus loculos locupletissimos & repletissimos habet, quibus omnium inopiæ & necessitati quæ abundantissime potest satisfacere.

Sapienter igitur Ioram rex mulieri fame propemodum eneclæ respondisse censendus est: dum n. illa importune regi occlamaret, *Salua me, Domine rex, mox ille subintulit, circumscripta* *Non saluet te Dominus. Vnde te possum saluare de arca vel de terculari? quasi dixisset. Dei hoc est, & in sola illius potestate, non autē regia situm. Quæ enim me tibi putas posse ratione opituari? Credisne me imperare posse nubibus ut pluuia tibi exoptatā distillēt; aut elementis cœli; influxibus, quo anni tempora conuertāt, communē naturæ cursum inuertant? Licet enim rex sim; anne naturā in manu mea sitam putas? egone tempora inuertam? soli imperem? calores accelerem? frigus dispellam? omnia enim hæc in Dei manu sita sunt, ipse potest omnia; hominum enim potestas limitata, Dei solius infinita. Hinc efficaciter admodum cæcus hic à Iesu Domino postular, quod à nemine mortalium impetrare se posse sciret.*

Domine ut videam, per aureum illud candelastrū, quod Zacharias Propheta vidisse se narrat, in quo septē accēse lucernæ fuisse perhibentur, omnes propemodū Christū Iesum intelligi credunt; qui septemplici obtusos impiorum oculos, septē etiam mortalium scelerum sordibus, ex cæcatis, ratione illustrat & illuminat. Humilitate siquidē, superborum, mundi

Homini potestas exigua.

2. Paral.

4. Reg. 6.

Homini potestas circumscripta.

Luc. 18. Zach. 4.

mundi contemtu, avarorum, impudicorum, castitate & continentia; iracundorum, blanditiis; gulonum, temperantia, invidorum, amore, & acediosorum oculos, diligentia illuminat & aperit. Vnde bene de eodem Ioannes Evangelista dixisse visus est, *Erat lux vera, que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.*

Ioan. I.

Homil. 7. in 2. Can.

Origenes secundum Canticorum caput exponens, non ob aliam aut causam sponfam dilectum suum caprea similem esse dixisse, quam q̄ in corde animalis huius, salutaris humor quidem & liquor delitescat, oculis & visui admodum illustando utilis, & obrusam eorūdem aciem exacuens. Quo illa exemplo natura petito edocere voluit nihil citius corde diuino, quam promptam quandam hominum illuminandorum, & tenebrarum ab animarum oculis dispellendarum voluntatem emanare. Quod probe cæcus hic noster perspectum habens, alta inclamat voce: *Domine oculorum mihi visum restitue: fac ut videam:* alta inquam voce, adeo ut omnes obrundat, molestiamque audientibus generet, qui silentium indixere; *Turba autem prætereunium impediēbat eum ne clamaret.*

VII.

Luc. 18.

Sæpe fit, ut qui ad Deū nos deducere deberent, ab eo nos auocent,

Marcus autem addit, turbas ei silentium minitendo imperasse. quod quoniam hodie frequens admodum, quam maxime deplorandum est. Sæpe enim fieri videmus, ut ij, qui nobis in infirmitatibus nostris succurrere, cum ad Deum accedere contendimus & illuminari poscimus, deberent, impedimento sint, accedentique occasiones præscindat. cuius rei præclaram in libris Regum historiam legimus. David rex cum honoris diuini zelo succensus Ierosolymam, Goliadam; nomen Dei viuētis blasphemantem debellaturus, tenderet: Eliab frater eius, natu maximus, eum a cæpto retrahere conabatur, adeo ut etiam calumniaretur & temeritatis eum puerilis coargueret. *Quare venisti, & quare dereliquisti pauculas illas oves tuas in deserto? ego noui superbiam tuam, & nequitiam cordis tui.*

1. Reg. 17. quare dereliquisti pauculas illas oves tuas in deserto? ego noui superbiam tuam, & nequitiam cordis tui.

Amos 4. 1. Secundo Amos capite scriptum hunc graue peccatum phum, aut potius intricatum vaticinium legere est: *Super tribus sceleribus filiorum Am-*

Tom. 1. Pars Hyemalis.

mon, & super quartum non conuertam eum, eo quod d'fsecuerit pragnantes Galaad, Galaaditides pragnantes vere appellari queūt anima, quas sancta proponunt, vitæq; emendationē & sancta desideria intrinsecus concipiunt; quas qui dissecare aut opprimere gestiūt, nã illi grauissimi se coram Deo criminis reos constituunt. Id est qui comminando affligēdo, persequendo, adulandoq; aut alia quapiam arte aut techna pios impediunt ne pergant vterius, & sancta eorū proposita infringunt, eosq; à vita salutis, diabolico quodam conatu, auertere machinantur; difficillime à Deo delicti veniam consequuntur, quos similes esse censeo Euangelii huius hominibus, cæcum hunc, oculorum vsum postulantem, obrundere, clamantique obstrepere conantibus.

Turba prætereunium impediēbat eum ne clamaret. Luc. 18.

Pessimum profecto consilium, dum impedire conantur ne salutem postulet sibi que medicamen petendo consulat: prauorum consiliatorum hi imago sunt, qui tum in oculis regum, tum vnicuiq; nostrum quotidie adhærent. Quicumque enim aliis consulere præsumit, bene consulat necesse est, sincereque incedat & genuinū animi candorem omnibus in rebus præferat. Princeps ille Apocalypseos regio insidere throno visus viginti quatuor seniores, velut consiliarios & consultores: in circuitu habebat, vestimentis albis circumamictos. Duo autem eorum schema notanda includit. Primum quod seniores essent & atate prouecti; senectus enim sapientiæ schola. Secundo quod candidas induiti vestes, quas Ambrosius puritatis symbolum putat esse. Consiliarius n. candide & puro corde vtilia, rebusq; publicis salutaria consulat oportet. Hic itidem candor pacis signum est, & concordie argumentum quā prudens semper cōsulere debet consiliarius, non autem bella, discordiam, sanguinisque profusionem.

Sacta piorum desideria impedire.

Abac 4.

Hen. Fam. lib. 1. de semp. resp.

D d eodem

Confilia-
rii regibus
pacē sua-
deant.

eodem in fano candida quædam aquila, cri-
stam gallinaceam diuersicolore habes; de-
notabat hæc, consiliarios regibus & princi-
pibus, (quorum aquila imago sunt,) quam-
uis gallis omnium avium pugnacissimis pu-
gnaciores forent, pacem potius & concordiam;
quam bellum aut seditiones, suadere
debere.

Victoria
pacis tē-
pore glo-
rior, quam bel-
li.

Et etiam apud eosdem gentiles victo-
ria, pacis tempore relata, aut pacifice non fu-
so sanguine, parva, gloriosior, maiorique tri-
umpho digna, quam quæ multo parata san-
guine, armorumque viribus erat. Hinc La-
cedæmonii, stratagemate aliquo, aut arte,
aut industria victoriam adepti, nullo effuso
cruore, hostique parcendo, bouem Marti in
gratiarum actionem immolarunt; cruentam
vero consecuti, & cum aliqua sanguinis effu-
sione, solum ei gallum gallinaceum offere-
bant.

Quicum-
que passio-
ni exposi-
tus bene
consulere
nequit.
Ierem. 29.
In var.

Qui enim fiat, vt, qui non nisi sanguinem
spirat, armis delectatur & conflictibus, ca-
dibus hominum saginatur, atq; humanum
cruorem sitit, pacem Principib. suadeat, cō-
cordiam adhortetur? At quicumq; Consilia-
rij dignitate præditus, inq; regiū confesum
adlectus est, ipsius Dei cogitationes, deside-
riaque habere debet, de se namq; Deus apud
Prophetam ait: *Ego cogito cogitationes pacis,
& non afflictionis, aut belli.*

Historia.

Apud Persas, vt quidem Aelianus prodi-
dit, mos erat quotiescunque in rebus perple-
xis ac dubiis consulendum esset, lamina au-
ream in terra ponit, cui consilium daturus in-
sistebat; quod si salutare & vtile reip. esset, la-
minam hanc in præmium accipiebat; si vero
noxium ac perniciosum, magna cum infamia
plateatim virgarum supplicium luebat.

Ezech. 1.

Animalia illa mystica, de quibus Ezechiel
vaticinatur, quæq; magnum illum curram
ducebant, platum pedum habebant similem
vitulina; *lanta pedis eorum quasi plantæ pedu-
vituli.* Hieroglyphicis hic denotatur, Con-
siliarios qui regni curram & habenas mo-
derantur, præcipientes Principum animos, &
effluentes eorum motus, consiliorum
suorum pondere prudentiq; lentitudine &
sergiuersatione sistere ac retinere oportere.

Quod Imperatores nonnulli, & imprimis
Augustus: egregio hoc emblemate designa-
runt, cum Delphinum naratorem illum ce-
lesterrimum, graui anchoræ affixere inscriben-
do, *Festina lente.*

Atq; adeo forsitan Heliopolitæ bouem vt
Deum adorarunt; quod bos consilii ima-
go & symbolum esset. Huc etiam facere vi-
detur, quod de boue refert Aristoteles: tra-
dit enim, bouem, si cornua oleo vngantur,
numquam defatigandum, quamuis grauis-
simos labores subeat. Quod vt proposito
nostro adaptemus, dicendum, si consilia,
quæ in vertice, & capite aliquo reip. habi-
tant, paxillo oleo vngantur, id est, si odio,
passione praua, omni inordinato affectu vacent,
si priuatum non intueantur commo-
dum, si crudelitatem non spirent, sed solam
pacem & misericordiam, (cuius oliua symbo-
lum est,) respiciant; subditos, qui reip. pe-
des quodammodo sunt, nunquam oppri-
mendos, vel defatigandos, quamuis forru-
næ aduersitate exagitentur. Hæc de consilio
consiliariisque ideo potissimum dicta sunt,
quod videam turbas has pessime cæco huic
consulere, & omni studio impedire ne Chri-
stum inclamet, oculorumque vsum postu-
let; & quod longe deterius, increpare vt ca-
ceat.

Vt cætera quæ huc referri queant, omit-
tamus, non sine iniuria videntur turbæ car-
cum hunc increpasse vt taceret, cum eos &
clamando obrunderet, & impedire quo mi-
nus Dominum per viam docentem verba-
que vitæ proponentem, audirent. Merito
igitur reprehendendi sunt illi, qui grauis-
sime audiant, ma cæcitate percussis, inque salutis via cæcu-
tientes, hodie per plateas, & in templis cla-
mantes, impediunt, quo minus pii verbū Dei
audiant. Hinc sponsus in Canticis filias Ie-
rusalem coniurat, ne dilectam somno de-
tentam euigilet, *Adiuo vis sis a Ierusalim
per carreas ceruus quo camporum, noli festinare,
neq; euigilare faciat tibi dilectam, & nec ipsa
velit.* Per animalia bruta & rationis vsu pri-
uata eadem coniurat, vt bestiis illos dete-
rioribus esse inuauat, qui vociferando aliis im-
pedimento sunt: a quo animalia ipsa ni-
mium quantum abhorrent, ipsa enim si cla-
ment,

Heliopo-
litas bouē
adorabat.
Lib. de ani-
mal. natu-
ra.

Qui gar-
rulus
sua impe-
diunt, ne
alii con-
ciantur
reprehē-
dēdi sunt

Canti-3.

ment, non nisi per desertum & in montibus clamare & boatum edere solent, ubi nemini clamando aures obundunt. Cæcus tamen hic excusandus, quod in via sanitatem & oculorum usum, quæ imprimis ei necessaria sunt, rogans, vociferetur: quin & illo nomine commendandus, quod recuperato lumine, & sanitate recepta, medicatorem suum quamprimum sequatur, eiusque potentiam & artem magnificat, oculos recuperatos ad demirandum, & linguam ad præconia illius decantanda impendens. *Et confestim vidit & sequebatur illum magnificans DEVM.*

Luc. 18.

Quod non nisi gratuito & miraculose nobis datus, Deo debetur.

Insignis & vere laudabilis cæce, qui ab oculis tibi restituitis occasionem sumis, in diuinas laudes excurrendi! notat quippe Lucas, non elementa, non camporum pulchritudinem, non vrbes & castella cum curiosè intuitum esse, sed Christum attentius considerasse, illumque per omnem viam esse secutum. Et profecto vitam hanc quam viuimus, sanitatem qua fruimur, soli Deo impendere, eiusque visibus, & obsequio dedicare par est: atque illam imprimis, & iure meritissimo, quæ gratuito nobis & miraculo aliquo donata est, ob hanc quippe nihil naturæ, sed Deo plurimum, debemus; nec terræ, sed celo, ea ipsa accepta ferenda est.

4. Reg. 5.

Naaman Syrus cum se diuinitus & miraculo à lepra mundatum cerneret, sanctissime in Elisæi manus iurauit, nulli alij quam Deo Israel & vero, quem omnia elementa venerantur, holocausta se oblaturum: Verba voti sunt hæc, *Non enim faciet ultra seruis tuis holocaustum, aut victimam diis alienis nisi Domino.* Et merito, cum enim sanitatem & lepræ mundationem cœlitus obtinisset, & per Elisæi consilium miraculosè pristinae valetudini restitutus esset; ingratus profecto audisset, si alterius quam solius datoris restitutorisque obsequio, corporis membra impendisset.

1. Reg. 20.

Quanta religione, quamque pie, credendum est, Ezechiam regem quindecim vitæ annos, à Domino in prolongationem, obstupescente natura & rerum ordine demittente, datos, impendisse? cum tamen hodie plerisque contrarium facere videamus: qui

mox ut sanitati restituti sunt, & à graui periculo præseruati, quæ eorum ingratitude & perueritas est, in benefactorem ingrati longe grauius quam prius eum ad iracundiam prouocant. In quo se Sauli Regi perfimiles demonstrant, qui Philistæorum manibus receptus, & ab hostili incurfu immunis, Dauidem innocuum bello laceffit & persecutus est. Sed ingens hæc & infamis ingratitude nota declinanda, & cæci huius ingratitude potius imitanda.

Côclusio.

Ad quam vos omnes hodie, Auditores, adhortor, simulque amice moneo, passionis Dominicæ vt assidue recordemini, eam animo iugiter voluatis, omni loco & tempore de eadem loquamini, & præsertim interea dum vitæ huius iter decurritis: plorate, hic hoc tempore & hisce diebus cum Domino de morte eius & cruce agite; nolite sequi filios mundi huius, nolite per vicos & plateas discurrere lymphantes & bacchantes, nolite ineptire & lasciuire, fugite ineptas delicias voluptatesque sæculi. Quis enim tideat, cum filium Dei lachrymantem & suspirantem videat, quis voluptatibus indulgeat, cum Christum Iesum de morte subeunda & quidem atrocissima, loquentem audiat? Absit, absit, inquam, huiusmodi in vobis ineptiam reperiri. At vos cæci peccatores, qui hoc in mundo stipem quodammodo poscitis, cum hodie Christum transeuntem auditis, cum eius mortem, & crucem & passionem annuntiari, cum illi ob peccata vestra cruci affixum intelligitis; oculorum vsum ab eodem petite, clamate, per agros & vrbes vociferemini, orate visum vt restituat, gratiamque elargiatur, quo peccatorum turpitudinem ac sordes aspiciere & intueri valeatis.

Hoc niamirum hodie, omnipotens & misericors Pater, enixe à te postulamus, hoc vnicè deprecamur: hæc sunt vota nostra & preces. Gratiam igitur præsta tuæ vt passionis semper recordemur, crux tua & amara mors perpetuo nobis ob oculos versentur: sumus enim omnes hic mendici, & gratiæ tuæ stipem secus viam tentationum, tribulationum, miseriarum, flagitiorumque, quæ confragosæ & lapidosæ mundi huius vitæ

Dd 2 sunt,

sunt, postulamur; omnes oculis capti sumus & excæcati, hic quidem à pravo suo affectu, ille à voluntatibus & delicijs carnalibus; alter denique à pravo rerum terrenarum amore. Hem Iesu fili David, miserere nostri, sana nos & misericordiam ostende. Mundus quidem interea dum ad te clamamus, dum opem tuam postulamur, dum auxilium depreciamur, ne clamemus, impedit, indignatur, & increpat: sed, quæ nostra importuni-

tas est, ideo clamare non desinemus, aut à postulâdo desistemus, at si oculos restituas, si caliginem & tenebras, in quibus versamur, dispellas, in æternum te prædicabimus, tuæque præconia nullo non tempore decantabimus; expectantes interim, donec in altero te mundo, ubi vera beatitudo est, ad quam nos S. Trinitas deducere dignetur, laudare & benedicere valeamus.

Amen.

CONCE-